

TBMH
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 9757
Tarih : 25.12.2024

21166

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişim hakkı, hem Anayasa'nın 17'nci ve 56'ncı maddelerinde güvence altına alınmış olan "yaşama hakkı" ve "sağlık hakkı" kapsamında değerlendirilmekte hem de ülkenin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle, özellikle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesinde düzenlenen "kötü muamelenin önlenmesi" yükümlülüğünün bir parçası olarak öngörülmektedir.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesi, hayati tehlike oluşturan sağlık sorunları yaşayan mahpusların cezalarının infazının ertelenebileceğini düzenlerken, bu düzenlemenin uygulanması noktasında hasta mahpusların haklarını ihlal eden pratiklerle karşılaşıldığı sıklıkla kamuoyuna yansımaktadır.

Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan ağır hasta mahpus Rihan Kavak Özbek'in durumu, bu bağlamda önem arz etmektedir. Cezaevi koşulları nedeniyle ortaya çıkan kas ve sinir erimesi, astım, zehirli guatr ve bel fıtığı gibi kronik hastalıkları ile panik atak rahatsızlığı bulunan Özbek'in, doktor muayenesi sırasında kelepçeli muayene dayatması gibi insan onuruna aykırı uygulamalarla karşılaştığı belirtilmektedir. Ayrıca, mamografi çekimi gibi düzenli takip gerektiren durumlarda tedavisinin engellendiği ve bu uygulamaların sağlık durumunu daha da kötüleştirdiği iddia edilmektedir.

Cezaevi koşullarının mahpusların sağlık sorunlarını ağırlaştırdığı ve yaşamlarını tehlikeye attığı dikkate alındığında, hasta mahpusların sağlık hizmetlerinden etkin şekilde faydalanması ve mevzuatta yer alan infazın ertelenmesi veya tahliye hükümlerinin uygulanabilirliği konusunda Bakanlığınızın sorumlulukları bulunmaktadır.

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin önüne geçilmesi ve hasta mahpusların sağlık ve yaşam haklarının korunması hem hukuki hem de vicdani bir sorumluluktur. Bu kapsamda, Bakanlığınızca yürütülen çalışmaların daha şeffaf ve denetlenebilir bir yapıya kavuşturulması hayati önem taşımaktadır. Özellikle ağır sağlık sorunları olan mahpusların infaz ertelemesi ve tahliye taleplerinin hızlı ve etkili bir şekilde değerlendirilmesi, insan haklarının korunması açısından bir zorunluluktur.

Bu bağlamda;

1. Ülke genelindeki hasta mahpuslara ilişkin kapsamlı bir veri tabanı mevcut mudur? 2002-2024 yılları itibarıyla cezaevlerinde bulunan hasta mahpusların sayısı, cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı nedir?
2. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesi kapsamında, son beş yılda sağlık sorunları nedeniyle infaz erteleme veya tahliye kararı verilen mahpus sayısı kaçtır? Bu kararların cinsiyet ve ceza türüne göre dağılımı nasıldır?
3. Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutulan hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimi için hangi standartlar uygulanmaktadır? Bu cezaevinde sağlık sorunları nedeniyle infaz erteleme başvurusu yapan mahpusların sayısı ve başvuruların akıbeti nedir?
4. Kelepçeli muayene gibi insanlık onuruna aykırı uygulamalara ilişkin Bakanlığınızın özel bir düzenlemesi veya denetim mekanizması bulunmakta mıdır? Bu uygulamalarla ilgili cezaevlerine veya hastanelere iletilen şikayetlerin sayısı ve sonuçları nelerdir?
5. Rihan Kavak Özbek'in sağlık durumu dikkate alınarak, hasta mahpusun infazının ertelenmesi veya tahliye edilmesi yönünde bir inceleme yapılmış mıdır? Yapılmamışsa, bu konuda bir çalışma planlanmakta mıdır?
6. Hasta mahpusların düzenli ve kesintisiz tedaviye erişimlerini sağlamak için Bakanlığınızca alınan tedbirler nelerdir? Özellikle hasta mahpusların hastanelere sevki ve tedavi süreçlerinin hızlandırılmasına yönelik somut adımlar atılmış mıdır?
7. Cezaevi koşullarının sağlık üzerinde olumsuz etkilerini azaltmak için uluslararası standartlara uyum sağlamak amacıyla Bakanlığınızca planlanan herhangi bir mevzuat değişikliği veya uygulama geliştirme çalışması var mıdır veya olacak mıdır?